

- неможливість контролю міжнародних переказів. Випуск і рух криптовалюти не контролюються жодними органами нагляду;
 - відкликати платіж неможливо. Про цей недолік цифрової валюти бажано не забувати, оскільки завжди є ймовірність зіткнутися з шахраями і позбутися коштів;
 - практично у всіх системах емісія обмежена. Довіра до криптовалюти дуже хитка через відсутність єдиного організатора торгівлі;
 - спекулятивність криптовалюти через відсутність її забезпечення;
 - на коливання курсу можуть впливати як локальні, так і основні фактори.
- Курси основних криптовалют мають високу волатильність і можуть суттєво змінюватися навіть протягом дня

Зважаючи на переваги та недоліки функціонування крипто валют в економічному просторі, на даний момент чітко визначити перспективи розвитку криптовалюти і її майбутнє не можливо. Вважаємо, що нині існують перспективи їх застосування лише у спекулятивному та неофіційному форматі. Їх кількість поступово буде збільшуватись, так як це дуже популярна валюта зараз. А це значить, що пропозиція криптовалют на ринку збільшиться, що призведе до зниження цін на них.

Висновки. Протягом декількох останніх років криптовалюта почала набувати неабиякої популярності і ця тенденція продовжується надалі. Поступово різноманітність криптовалют збільшується. Так чи інакше вони повільними темпами входять у повсякденне життя людей. Років 10 назад ніхто і не міг подумати, що всім привична готівка буде замінюватись карткою, а зараз спостерігається схожа ситуація з криптовалютами. Яким би важким процес майнінгу не був, все рівно знайдуться люди, котрі будуть цим займатись. Зараз курс багатьох криптовалют є досить високим. Проте, на нашу думку, це викликане лише великим ажіотажем навколо цього питання. І з часом її популярність зменшиться, адже сама процедура використання криптовалют є не досконалим. Та й сам курс цих валют є дуже не стабільним, то ніхто не захоче вкладати свої власні кошти в цю діяльність.

Література:

1. Криптовалюта: що це таке і які перспективи її розширення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://groshi-v-kredit.org.ua/kryptovalyuta-scho-tse-take-i-yaki-perspektyvy-jiji-poshyrennya-dumka-ekspertiv.html>.
2. Біткоїн цифрова валюта [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://referat-na-temu-bitkoin-cifrova-kriptova%20ljuta%20.html>.
3. Bitcoin та Blockchain: що це таке і як працює в Україні та світі: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://hromadske.ua/posts/shcho-take-bitcoin>.
4. Криптовалюта – що це таке?: – Режим доступу: <http://hi-news.pp.ua/tehnka-tehnologyi/2706-kryptovalyuta-scho-ce-take.html#sel=>.

Ірина ВАЩУК

студентка факультету банківського бізнесу

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н., доц. кафедри банківської справи ТНЕУ Галіцейська Ю.М.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ

Стабілізація економічного стану в Україні, а також необхідність забезпечення послідовного економічного зростання, висуває ряд важливих проблем з організації та проведення кредитування підприємств малого та середнього бізнесу фізичних осіб і

не тільки. На сьогоднішній день світовий досвід в організації діяльності кредитних операцій особливо важливий для України, котра прагне вийти на світовий рівень успішного функціонування банківської системи та економічного розвитку в цілому.

Для країн, що мають розвинену кредитну систему, характерною особливістю сучасної банківської діяльності є виконання безлічі банківських операцій з широкою клієнтурою. Так, найбільші банківські установи Великобританії використовують у своїй діяльності близько 100 різних видів операцій з обслуговування клієнтів, комерційні банки США – понад 150 видів операцій, банки Японії – близько 300 видів.

Темпи економічного зростання в будь-якій країні залежить від спроможності банківської системи забезпечувати потреби суб'єктів господарювання необхідними кредитними ресурсами. Проте загальна тенденція кредитних операцій вітчизняних банків на сучасному етапі розвитку характеризується значним зменшенням обсягів кредитування та збільшенням частки проблемних позик у кредитних портфелях банку. Це свідчить про недосконалість методів і підходів, що використовуються при здійсненні кредитування фізичних, юридичних осіб.

Можна виділити такі методи покращення ефективності банківського кредитування:

- Реструктуризація
- Методика кредитного рейтингу
- Групове поручительство
- Гнучкі варіанти погашення кредитів
- Комбінована форма процентних ставок

Питання проблемних кредитів у розвинених країнах світу намагались оптимізувати за допомогою реструктуризації проблемних боргів. Так, серед основних методів реструктуризації в Аргентині використовують викуп проблемних кредитів, зниження відсоткових ставок, конвертацію валютних кредитів; у Мексиці – викуп проблемних кредитів, пролонгацію термінів позичок, зменшення основної суми кредиту; у США – зниження відсоткових ставок, пролонгацію термінів позичок, зменшення основної суми кредиту тощо.

Зарубіжні банки для оцінки кредитного ризику застосовують спеціальні методики кредитного рейтингу, що становлять сукупність оцінних параметрів кредитоспроможності позичальника.

Англійські клірингові банки здійснюють оцінку потенційного ризику неплатежу по кредиту із використанням методик «PARSEL» і «CAMPARI».

Методика «PARSEL» включає: *P (Person)* – інформація про персону потенційного позичальника, його репутація; *A (Amount)* – обґрунтування суми затребуваного кредиту; *R (Repayment)* – можливість погашення; *S (Security)* – оцінка забезпечення; *E (Expediency)* – доцільність кредиту; *R (Remuneration)* – винагорода банку (відсоткова ставка) за ризик надання кредиту.

Методика «CAMPARI» більш розширена в системі оцінки: *C (Character)* – репутація позичальника; *A (Ability)* – оцінка бізнесу позичальника; *M (Means)* – аналіз необхідності звертання за позичкою; *P (Purpose)* – ціль кредиту; *A (Amount)* – обґрунтування мети кредиту; *R (Repayment)* – можливість погашення; *I (Insurance)* – спосіб страхування кредитного ризику.

Оптимально використовуючи дані методики, зарубіжні банки максимально мінімізують кредитний ризик.

Поряд із традиційним кредитним бюро у багатьох країнах діє інститут державної реєстрації кредитів – *Public credit registers (PCR)*. Основна відмінність PCR

від кредитних бюро полягає в тому, що надання інформації у базу даних є обов'язковим і встановлюється відповідним правилом (окрім Фінляндії та Шрі-Ланки, де участь є добровільною).

Слід зазначити, що в світі дедалі більше банків починають використовувати у практиці нові підходи стосовно процесу кредитування. А саме позики надаються на основі ґрунтовного фінансового аналізу клієнта замість вимог забезпечення, адже сьогодні дуже мало надійних позичальників, які, крім того, не мають стабільних доходів і неспроможні залучити кредит за пропонованими процентними ставками. Так, у Польщі використовують спеціальні методи забезпечення погашення кредитів їхніми позичальниками. Банки, які використовують групове поручительство замість застави та інших традиційних засобів забезпечення, були названі «банками довіри». Повернення кредитів забезпечувалося скоріше моральними принципами, ніж економічними – позичальник знав, що якщо він не розплатиться за кредит, то це змушені будуть зробити інші громадяни, які за нього поручилися.

Кредитування ісламськими банками можна розглядати скоріше як участь в прибутку того чи іншого проекту. Справу ісламського позичальника ретельно вивчають, однак основними факторами служать релігійність клієнта: крім довідок із роботи і наявності застави, вагому значимість мають судження про позичальника з боку імама мечеті, сусідів, друзів, членів громад. Навіть якщо в клієнта немає забезпечення, у нього є всі шанси отримати кредит тільки завдяки своїй вірі. У результаті, частка проблемних кредитів у загальному обсязі кредитування ісламських банків становить майже 0,9%.

Також варто зазначити, що зарубіжні банки дають позичальникам можливість вибору гнучких варіантів погашення кредитів. Так, дуже популярний за кордоном метод *Balloon loan*, коли схема погашення кредитів відбувається відносно невеликими частинами протягом кредитного періоду й більшою сумою після закінчення терміну погашення боргу.

Зарубіжні банки також враховують той факт, що започаткований бізнес на перших порах має незначні прибутки, тому вони йдуть на зниження першого внеску інколи навіть до 0%, нерідко одночасно піднімаючи процентну ставку за кредит. Тому деякі зарубіжні банки пропонують комбіновану форму застосування процентних ставок. Наприклад, італійський банк *Intesa Sanpaolo* використовує поєднання обох ставок у певних процентних співвідношеннях, залежно від умов конкретного позичальника та розміру кредиту.

Зараз досить-таки складний період для всієї України й для банківської системи зокрема. Банківське кредитування потрібно відновлювати якомога швидше, адже саме це є запорукою економічного зростання. Тож для ефективної діяльності комерційних банків і суб'єктів господарювання в Україні, потрібно змінити свої традиційні, загальні підходи до кредитування користуючись досвідом зарубіжних країн.

Література:

1. Галіцейська Ю. Проблеми банківського кредитування малого і середнього підприємництва / Ю. Галіцейська // науковий журнал «Молодий вчений». - №12.1 (40) грудень, 2016. – С. 689-693.
2. Малахова О. Основні напрямки розширення операцій банків з кредитно-розрахункового обслуговування клієнтів в умовах кризових явищ в економіці [Електронний ресурс] / О. Малахова // Галицький економічний вісник. – 2010. – № 26(1). – С. 127 – 135.
3. Прийдун Л. Оцінка зарубіжного досвіду мінімізації рівня проблемної заборгованості у кредитних операціях банків / Л. Прийдун // Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє. – 2011. – № 16. – С. 201 – 209.

4. Прийдун Л. Оцінка зарубіжного досвіду мінімізації рівня проблемної заборгованості у кредитних операціях банків / Л. Прийдун // Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє. – 2011. – № 16. – С. 201 – 209.

5. Станков О. Особливості діяльності арабських фінансових інституцій на світових ринках / О. Станков // Регіональна економіка. – 2008. – № 4. – С. 151 – 156.

6. Теорія і практика грошового обігу та банківської справи в умовах глобальної фінансової нестабільності [Текст]: монографія / [О.В. Дзюблюк, М.Д.Алексеев, В.В.Корнеев та ін.]; за ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. – Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В., 2017. – 298 с.

Юлія ГАЛІЦЕЙСЬКА

*кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри банківської справи,
Тернопільський національний економічний університет*

ТЕНДЕНЦІЇ НАРОЩЕННЯ ВЛАСНИХ КОШТІВ БАНКАМИ УКРАЇНИ

Діяльність банківських установ відбувається в умовах відкритості вітчизняної економіки та під впливом загальносвітових тенденцій. Окрім цього на роботу банків впливає ціла низка факторів внутрішнього походження, дія яких здебільшого носить негативний характер. В таких умовах важливим завданням для банківських установ є забезпечення своєї стійкості та здатності протистояти негативним впливам, а це своєю чергою, робить дослідження основних тенденцій формування та нарощення власних коштів банків вкрай актуальним.

Власний капітал банку займає незначну частку в загальному обсязі капіталу банку, що обумовлено специфікою роботи банку як фінансового посередника. Тому власний капітал у банківській діяльності має дещо інше призначення, ніж в інших сферах підприємництва та є неоднорідним за складом.

Розглянемо детальніше динаміку зміни власного капіталу банків України (табл.1).

Отже, як бачимо з наведених у таблиці 1 даних, українські комерційні банки впродовж останніх 5 років поступово нарощували статутний капітал, що передусім пояснюється вимогами регулятора з приводу докапіталізації банківської системи.

Таблиця 1

**Динаміка власного капіталу банків України
за період 2014 – 2018 рр. (станом на початок року), млрд.грн.[3]**

Рік	Статутний капітал	Емісійні різниці	Незарєстрований статутний капітал	Інший додатковий капітал	Резервні та інші фонди банку	Резерви переоцінки	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Усього власного капіталу
2018 р.	494, 5	14, 2	4, 2	6, 4	17, 5	21, 4	-24,4	163,6
2017 р.	311, 7	20, 3	117, 4	0,8	12, 3	23, 2	-369, 3	123,8
2016 р.	212, 9	21, 1	11, 4	0,5	12, 5	10, 9	-174, 4	94,9
2015 р.	179, 2	12, 5	27, 7	-100,8	14, 2	15, 2	-52,97	148,02
2014 р.	183, 9	13, 7	15, 4	-46, 9	12, 4	13, 9	1436,0	192,6

Однак на фоні постійного нарощення статутних капіталів банків спостерігається різке зниження обсягів власного капіталу в 2016 році та незначне його збільшення впродовж наступних двох років. Така ситуація напряду пов'язана із отриманням банківською системою негативних результатів своєї діяльності. Нагнітання